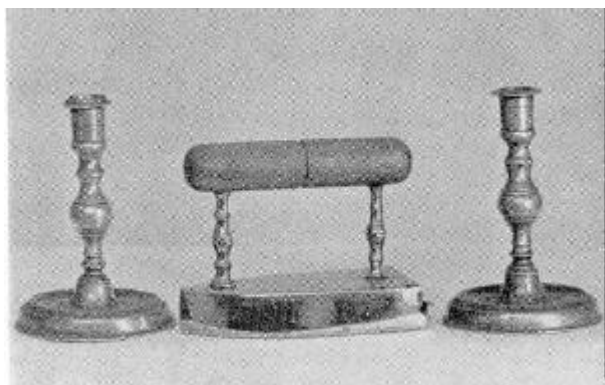

MUSEETS ERHVERVELSER

juli 1960 - august 1961

I DET FORLØBNE ÅR har museet modtaget en mængde oldsager, navnlig som følge af Per Boes virksomhed som arkæolog. Han har foretaget udgravninger i Fjerritslev, Refs og Nørhå, og de fremkomne fund er indgået museets samlinger. Det drejer sig væsentligst om lerkar og bronzegenstande. I Nørhå blev der fundet et lerbæger, en bøjlenål af bronze og en økseformet ravperle. Per Boe har desuden skænket museet en del af sin egen oldsagssamling, bl. a. nogle flintsager, fundet under arbejdet med udvidelsen af stadion i Dragsbæk.

Anlægsgartner A. Nielsen, Kollerup, har skænket en urne fra germansk jernalder, pens. telefonmontør Sørensen, Fjerritslev, en urne, nogle lerkarskår, flintsager og to ravperler. Flintøkser er skænket af Niels Søndergård, Madstedgård, stud, mag. Bjørn Stilrup, stud, mag. Vagn Kolstrup, Viktor Kobberø, Svankjær (7 stk.), og Jens Christensen, Hurup. Chr. Houe Larsen, Johan Larsen og Chr. Christensen, alle af Hurup, har indsendt en tyknakket sleben økse og to skafttappøkser. De tre økser blev fundet under vejarbejde for et par år siden, og de udgør et samlet fund, thi de kom for dagens lys i samme grebfuld jord. Anders Søe Pedersen, Refs, har givet nogle bronzesager og lerkarskår, som er fundet på hans mark, og Poul Guld, V. Vandet, har indsendt en spydspids af flint, fundet på hans ejendom, nordøst for V. Vandet gamle skole. Fra Viborg museum har museet modtaget en spindesten, der stammer fra Vestervig, og to øskenringe, der er fundet i mosen ved Sjørring.

Tinsager og strygejern fra Nebel
(Foto: Aage Pedersen).

Efter læge Tofts død fik museet hans store stenalder-samling, bestående af økser, spydspidser, save, flækker o. m. a. Det skal her nævnes, at læge Toft i løbet af de sidste 40 år har bidraget meget væsentlig til forøgelsen af museets samlinger af oldsager fra Sydthy, både fra sten-, bronze- og jernalderen, og i 1943, da museet havde 40 års jubilæum, skænkede han en samling af 175 meget fine stengenstande.

Skolebørnene i Hunstrup og Klastrup havde travlt, da den nye vej fra Østerild til Hjardemål blev anlagt. De samlede i tusindvis af lerkarskår op, og de fundne skår blev indsendt til Nationalmuseet, men det kunne desværre ikke lade sig gøre at samle nogle hele kar. Det var en

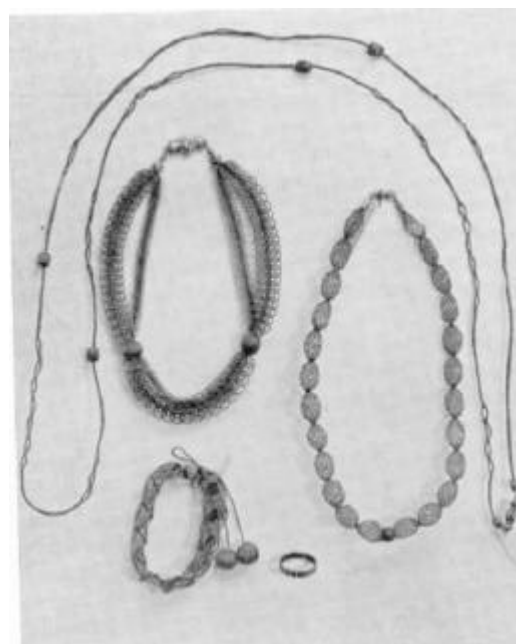
boplads fra ældre romertid, vejanlægget var skåret igennem.

Ved kloakeringsarbejde i Hansted blev der fundet en boplads og fremdraget nogle lerkar og et jernstykke. Ingen af delene lod sig datere, men karrene er muligvis jyddepotter af en meget gammel type.

Nyere tid

Frk. K. Pedersen, Vestervig, har skænket to lysestager af tin og et strygejern af messing med indskrift: C. Steentoft An Peders Datter Nebel 1829. Giveren har fået tingene af fhv. gårdejer Chr. Jespersen, Vestervig, for hvem hun var husholderske i en årrække. Chr. Jespersens hustru nedstammede fra det på strygejernet nævnte ægtepar, der boede på Nebel i V. Vandet sogn. Christen Steentoft var født i Thorsted 1791, søn af anneksbonde og selvejer Mourids Andreas Jensen og hustru Helle Kirstine Christensdatter Steentoft. Mourids Andreas Jensen flyttede siden til Nørtorp og derfra til Nebel, som han ejede og efterlod til sin søn, C. Steentoft.

Af frk. Ellen Langgård, Hjørring, har museet fået to dyner og to langpuder, som er vævet i Snedsted ca. 1900 af giverens bedstemoder, Maren Kirstine Vestergård, gift med sognefoged P. Vestergård. Der er indleveret en ske (O. Thinggård, Kovstrup), en vandspand (K. Kristensen, Nørhå), benskaf til hæklenål (Ellen Christensen), brillefutteral af træ, udskåret for ca. 100 år siden af den blinde Lars Peter Nielsen og givet til dennes broder, Peter Nielsen, Bedsted. Det bærer bogstaverne P N B (fru A. Kjærsgård, Bedsted). Fra Petrus Overgårds bo, Nr. Knudegård, Sennels, fik museet bl. a. kaffemølle, kaffebrænde gryde, ur, kerne, mangletræ fra 1742 og nogle

Hårarbejder
(Foto: Aage Pedersen).

papirer, skøder o. l. A. Pedersen, Heltborg, har skænket en signet og nogle breve (begge dele A. Jeppesen, Viisbye),

og læge O. Nørgård, Holstebro, har givet nogle mælkehylder, hvorpå man før mejeriernes tid anbragte mælkefadene. De stammer fra Grim Nørgård, Gjettrup, som blev bygget ca. 1840.

Museet har en pæn samling af hårarbejder: flere smukke halskæder, armbånd og urkæder af forskellig slags, øreløkker og ringe, deriblandt en venskabs- eller forlovelsesring, lavet af to farver hår - de forlovedes - og med initialerne E L. Desuden nogle mindebuketter eller erindringsblomster, som er lavet af flere familiemedlemmers hår. Samlingen er blevet forøget med en sådan mindebuket i ramme, skænket af fru Minna Hede. Fru Johannesen, Østergade 7, har foræret museet en rejsekrivepult, formet som en kasse med to hanke i siderne. Indvendig er både pult og låg beklædt med filt, og den er forsynet med forskellige rum til blæk, pen, sand o. l. samt med en skuffe til papirer. Den har tilhørt provst Krarup i Hygum ved Lemvig, hvis søn, pastor Krarup, var præst i Nors 1900-1921, og den er fra den tid, da man endnu brugte fjerpen.

Mindebuket af hår
(Foto: Aage Pedersen).

Museet har fået en del redskaber af forskellig slags: 14 stkr. skomagerværktøj (J. M. Jensen, Snedsted), tørvespade og -greb til at slå tørvejorden i stykker med (Peder Krogh, Nørhå), tørvekniv, tækkenåle o. a. (Chr. Svendsen, Hørdum), forskellige stykker værktøj til rebslagning samt pølsehorn, teje o. a. (Knud Lorentsen, Ullerup alderdomshjem). Lars Svaneborg i Vust er kommet med en sav til fremstilling af svære bjælker og brede gulv- eller loftsbrædder. Den er beregnet til 6 mand. De fire mand stod oven over stilladset, hvorpå kævlen lå, mens de to mand stod under stilladset. Saven er brugt af tømremester Jakob Græsbøll, Vust, i begyndelsen af dette århundrede, og han erhvervede den efter tømmer Kristen Nordentoft, Vust, som har lavet håndtagene til den omkring 1855.

Billeder er skænket af frk. Marie Bunk (tegning af Søndergade 3, ca. 1920), Hans Mathiassen, Kbh. (samling af fotografier og prospektkort fra Thisted, specielt "Asylet"), bogholder Styrbæk Jensen (to malerier af Nørreallé, malede af giverens morfader, pudser Thomsen), endvidere af Sinding Jensen, Snedsted, fru Rask, Fjordvej, fru Overgård, Askov, Fru Tange, Grønningen, og fru Jørgensen, Nørregade, der også har indleveret en sekstant,

som har tilhørt styrmænd Topp, Klitmøller. Desuden har overass. frk. Jensen, Vestervig, skænket to "minder", prentede og malede levnedbeskrivelser og erindringsvers, som man før i tiden havde ophængt i glas og ramme til minde om en afdød slægtning. Sognefoged Mar. Christensen, Haring, har givet nogle bøger, og Poulina Morsing, Margrethevej, en skudsmålsbog for Johannes Klitmøller, V. Vandet sogn 1841.

Mønter og foreningsnåle er skænket af Per Hebsgård, maler Arnold Larsen, Anton Andersen og gartner Elmø Pedersen. Denne sidste har indleveret et møntfund fra en kolonihave i haveselskabet Skovly, Tingstrupvej. Der var 4 mønter (fra 1624, 1771, 1856 og 1898) og to andre meget interessante genstande. Den ene er en såkaldt regnepenning, en lille messingjeton, formentlig fremstillet i Nürnberg. Den har på den ene side Ludvig XV's portræt, på den anden side Lykkens Gudinde. Den er lavet i Ludvig XV's regeringstid (1715-74). Den anden genstand er en vareplombe. Sådanne vareplomber er flere gange fundet i Danmark, men man ved ikke, hvorfra de stammer. Både regnepenningen og vareplomben er danefæ. Den første er deponeret på Thisted Museum, af den anden har vi fået en afstøbning, mens originalen er indsendt til Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.

Fra dr. Tofts bo modtog museet en del genstande, navnlig billeder og bøger, deriblandt Knud Aagaard: Beskrivelse over Thy 1802, C. Diørup: Thisted Amt 1842 og Kort over Ørum Amt, tegnet af P. Harboe 1795.

I foråret blev der revet et gammelt hus ned i Tingstrup, tilhørende Axel Poulsen, Idylvej. Det viste sig, at indervæggen i huset bestod af bindingsværk, og museet ville gerne have haft en prøve af dette gamle murværk. På grund af ugunstigt vejr og materialets skrøbelighed lykkedes det kun at få et ganske lille stykke af muren ned i hel tilstand, men der er dog nok til, at man kan se, hvordan muren er opbygget. Mellem bjælkerne er der lodret indsatte, groft tilhuggede stave af fyrretræ. Foroven er stavene tilspidsede og anbragt i hver sit hul i den øverste bjælke, forneden er de skærpede og anbragt i en fure i den nederste bjælke. Omkring de løst indsatte stave er der flettet simer af halm, og på dette fletværk er leret klinet fra begge sider. Det er en museumsgenstand, som ikke ser ud af ret meget, men som dog har sin interesse, fordi den viser en uddød byggeskik og fortæller lidt om de primitive materialer, vore nøjsomme forfædre kunne klare sig med.

Museet har fra 1. april 1960 til 31. marts 1961 haft 1509 besøgende mod 1721 året før. En beklagelig nedgang. Indeværende år tegner dog bedre, idet vi 1. okt. havde rundet de 1600, og vi håber på fortsat stor tilstrømning.

I mange år har det været på tale, at museet skulle have en model af et jernalderhus, fordi det er her i Thy, nogle af de største og mest bekendte jernalderbopladses er blevet udgravet. Nu er huset endelig blevet stillet op i museets jernaldersamling. Modellen er ca. 1,5 m lang og 80 cm bred og viser, hvordan et hus i Ginnerup i Heltborg sogn så ud i tiden omkring Kristi fødsel. Det kan anbefales lærere på land og i by at supplere historieundervisningen med et besøg på museet.

S. G.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1961, side 468-475).